

Wie? Wat? Waal?

Ruimte voor de Waal maken, dat doe je niet in je eentje. Daar zijn een heleboel mensen voor nodig. Bouwvakkers, slopers, ingenieurs, archeologen, enzovoort. Maar wie zijn dat eigenlijk? Wat doen ze precies? En wat is hun binding met de Waal? Deze keer: Rody Kusters, projectleider Landschap. "We maken van land water."

Wie?

Rody Kusters (42), projectleider Landschap bij i-Lent.

Wat?

Ik regel samen met mijn team alles wat met groot grondverzet te maken heeft. En groot, dat is het: als het project is afgerond, hebben we vijf miljoen kubieke meter grond verplaatst! Zo'n complex project vraagt om creatieve oplossingen. Zo kozen we bijvoorbeeld voor een bijzonder lange omleiding van de Prins Mauritssingel (N325). Voordeel daarvan is dat we de weg maar één keer hoefden om te leggen en straks in één keer terug kunnen leggen. In die periode kunnen we alles realiseren: het Bastion, de Verlengde Waalbrug en de Parmasingelbrug. Een robuuste oplossing waarbij we het werk goed kunnen uitvoeren en waarbij de omgeving zo min mogelijk overlast heeft.

Waal?

Ik kom uit Ledeacker, een half uurtje van Nijmegen. Ik zat hier op school en ken de omgeving dus best goed. Maar deze kant van de stad kende ik niet zozeer. Je hebt aan deze kant van de Waal een prachtig uitzicht op Nijmegen. Maar het is nu – met alle aanpassingen – ook een beetje een raar landschap. Gelukkig wordt dat veel beter zodra het allemaal klaar is. Dan is dit ook een prachtig stuk van de stad.

Dijken ook veilig tijdens graafwerk

Dijkbeheerder Wim Cornelisse houdt toezicht op de veiligheid van de waterkering. "De nevengeul is gunstig voor de waterstanden. Het is een unieke uitdaging om tijdens het graven van de geul de dijken goed te beheren."

de dijk beschermt bewoners in de hele Betuwe. Daarom is het waterschap al vroeg betrokken bij de planvorming voor de dijkverlegging", constateert Cornelisse met tevredenheid. "Wij hebben samen met de uitvoerders van het project slimme oplossingen gevonden voor bescherming tegen mogelijk hoogwater tijdens het graafwerk."

De Waal krijgt een nevengeul om risico's bij hoogwater te verkleinen. Maar gedurende het graafwerk moet diezelfde Waal wel tegengehouden worden. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer en het onderhoud van de dijken.

De graafwerkzaamheden voor de nevengeul kruisen de huidige dijk op verschillende plekken. Dan moet de bestaande waterkering dus open. Dat gebeurt uiteraard bij voorkeur als de nieuwe waterkering klaar is. Maar soms is dat technisch niet mogelijk. Cornelisse: "Je hebt dan gedurende lange tijd eigenlijk een gat in de dijk. Dat klinkt gevaarlijk, want

Soms moet het werk gewoon stoppen. Dat was bijvoorbeeld het geval vorige zomer, toen het water hoog stond. Toen moest de waterkering dicht. Het risico was te groot. "Gelukkig zien we dit soort risico's relatief lang van tevoren aankomen en kunnen we ingrijpen. Dat gaat altijd in goed overleg, want niemand wil de Betuwe onder water."

Cornelisse kijkt uit naar de nieuwe situatie. "Een mooi staaltje techniek, waarvan het beheer en onderhoud straks een bijzondere taak is."

Informatie

Aannemerscombinatie i-Lent

tel. 06-53 59 95 33
communicatie@i-lent.nl

Elke vrijdag van 13.00 tot 14.00 uur spreekuur in het bouw informatie-centrum, Griftdijk Zuid 1, Lent. Speciaal voor inwoners van Lent is er elke laatste vrijdag van de maand om 14.00 uur een rondleiding. Vooraf aanmelden per e-mail.

Drijvend informatiecentrum 'Nijmegen omarmt de Waal'

Waalgade 100, Nijmegen (tegenover Holland Casino) *Openingstijden*

za, zo: 13.00 – 17.00 uur
di, wo, do: uitsluitend voor groepen op afspraak via nijmegenomarmtdewaal@nijmegen.nl

Voor belangstellenden is er elke laatste zaterdag van de maand een rondleiding door het projectgebied. Vooraf aanmelden per e-mail.

Meer informatie

tel. 14 024
www.ruimtevoordewaal.nl
Meld u aan voor de digitale nieuwsbrief op www.ruimtevoordewaal.nl
Volg ons via
facebook.com/ruimtevoordewaal,
twitter.com/rvdwnijmegen of
download de app *Lentslide*.

Colofon

oktober 2014
uitgave van gemeente Nijmegen
tekst gemeente Nijmegen,
Einder Communicatie
vormgeving en redactie
Einder Communicatie
fotografie i-Lent, Rutger Hollander,
Johan Roerink / Aeropicture,
Jan Willem Post, gemeente Nijmegen
drukwerk Trioprint

Ruimte voor de Waal Nijmegen

Heemraad René Cruijssen

"Waterschap stelt veiligheid voorop"

De aanleg van de nevengeul bij Lent is in volle gang. Samen met een nieuwe waterkering biedt deze in de toekomst bescherming tegen hoge waterstanden in de Waal. Een grote investering in de veiligheid voor volgende generaties. Nu het hoogwaterseizoen weer voor de deur staat, overziet heemraad René Cruijssen het project. "Waterschap Rivierenland werkt intensief samen met gemeente en Rijkswaterstaat om hier topkwaliteit te leveren."

"Dit project heeft zoveel kanten", legt Cruijssen uit. "We hebben het niet over een eenvoudige dijkverhoging, maar over een dijkverlègging. Met ook nog eens een nevengeul, een eiland, nieuwe bruggen en natuurlijk de aansluiting

op bestaande dijken." Tijdens de voorbereidingen is er uitgebreid overleg geweest met de gemeente Nijmegen, de provincie en Rijkswaterstaat. "Je wilt niet weten hoeveel vergunningen er nodig waren. We rekenden alles door en stelden een eisenpakket op om de kwaliteit van de nieuwe waterkering te waarborgen."

Meer en minder water

"Onze focus ligt op veiligheid. Nu en straks. Daar worden wij als waterschap ook op aangesproken. We leggen de lat hoog. We vinden het belangrijk dat de nieuwe dijk en de aansluiting op de bestaande dijken duurzaam zijn en zeker honderd jaar mee gaan. Dit betekent dat we met verschillende scenario's rekening moeten houden. Met méér water dan nu. Of met grote droogte. Ook daar moet een dijk tegen kunnen. Wij formuleerden de normen en specificaties, het was aan de aannemer om met goede oplossingen te komen."

Ruimte voor de rivier

Ons klimaat verandert. Daardoor krijgen rivieren steeds meer water te verwerken. Om overstromingen te voorkomen geeft het Rijk op meer dan dertig plaatsen, meer ruimte aan de rivieren. Voor Nijmegen betekent dit een dijkteruglegging bij Lent en een nevengeul in de uiterwaarden. Deze oplossing is ingrijpend, maar duurzaam.

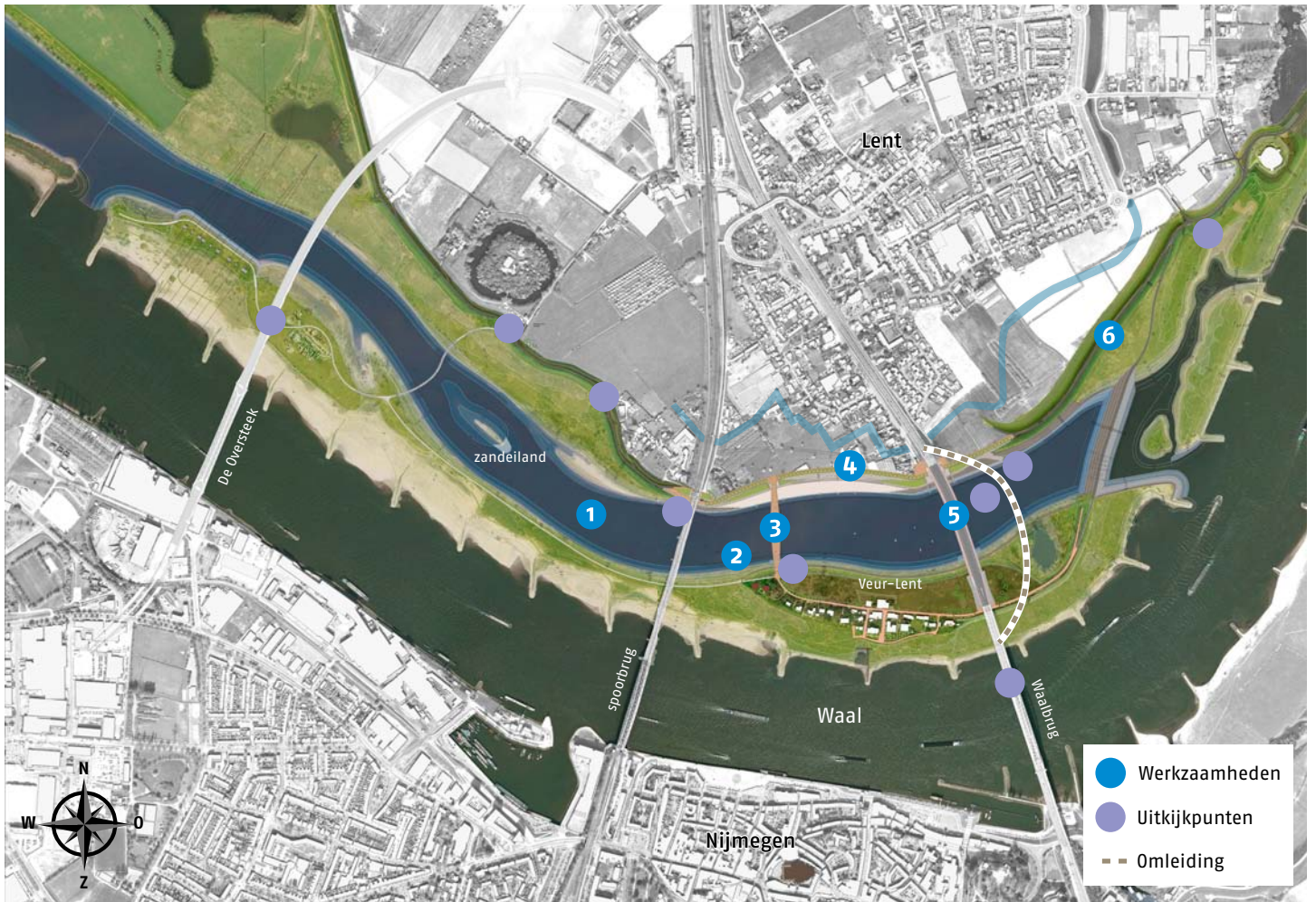
Wat is een heemraad?

Een heemraad bij het waterschap is te vergelijken met een wethouder bij de gemeente. De dijkgraaf is de burgemeester van het waterschap.

Verder in deze nieuwsbrief

- Waar werken we nu aan?
- Wie Wat Waal
- Dijken ook veilig tijdens graafwerk

>

[vervolg pagina 1 >](#)

Piping en kwel

Extra aandacht krijgt de bodemstructuur bij de nevengeul. "Die grond bij de dijk moet goed afgedekt zijn. Dat noemen we voorlandverbetering. Er mag geen piping optreden. Dat gebeurt wanneer als gevolg van groot waterstandsverschil kwelwater met zand naar de andere kant van de dijk stroomt. Het gevaar is dan dat de dijk instort." Cruijzen noemt in dat verband ook de L-wanden en de waterkerende schermen onder de waterkering. "Die schermen zijn heel diep geplaatst. Daar kan vrijwel geen kwelwater door", verzekert Cruijzen. En dat kwelwater is voor bewoners een heet hangijzer, weet Cruijzen. "Ik herinner me de volle zalen tijdens de informatie- en inspraakavonden van zes jaar geleden, toen de plannen voor de dijkverlegging vorm kregen. Veel vragen hadden betrekking op kwel. Terecht, dit is nu eenmaal een kwelgevoelig gebied. Dat probleem is niet volledig op te lossen, maar met een kwelscherm in de nieuwe dijk zorgen we ervoor dat de situatie in ieder geval niet slechter wordt dan voorheen."

Recreatie

Dan is er nog het eiland. "Ook dat moet een bepaalde hoogte hebben. Want als men eenmaal besluit erop te bouwen, dan moeten die woningen beschermd zijn tegen het wassende water." Veel aandacht gaat uit naar de kade. "Het beheer en onderhoud daarvan is straks in handen van de gemeente."

Het is aan ons om te controleren of de aannemer voldoet aan de voorschriften." Toch focust het Waterschap Rivierenland niet alleen maar op veiligheid. Er is ook oog voor de recreatieve functie van de waterkering. "We werken in het centrum van de stad, in een drukbevolkt gebied. De beleving van deze plek is straks even belangrijk als de veiligheid. Je moet de ruimte goed gebruiken. Waterkeringen zijn per definitie hoge plekken in het landschap. Gebruik ze voor recreatie, zet er woningen op, maak er een promenade van. Wij letten erop dat zoiets kan."

Fascinerend spektakel

Cruijzen merkt dat het project met grote belangstelling wordt gevolgd. "Begrijpelijk, want we doen hier een flinke ingreep in het rivierenstelsel. De relatie waterkering, woningbouw en recreatie maakt het tot een interessant project." Zelf kijkt hij uit naar het moment dat de oude dijk in zijn totaliteit is verdwenen en het volledig aankomt op de nieuwe waterkering. "Water blijft een fascinerend spektakel. Hoe loopt het straks de geul in? Hoe gaat het stromen? En hoe kunnen mensen er vooral plezier aan beleven?" Hij gaat het zien, samen met de inwoners van Nijmegen en Lent. Voor nu controleert hij binnen de stuurgroep of alles volgens procedure verloopt: veilig en volgens planning. "Samen met de andere projectpartners zitten we erbovenop, ieder vanuit zijn eigen rol."

Waar werken we nu aan?

1 Nevengeul De helft van de 3,5 km lange nevengeul is klaar. Het water stroomt nu ook onder de spoorbrug door. De zandzuiger is inmiddels verplaatst naar het binnendijks gebied en werkt nu ten westen van de Waalbrug.

2 Sloop panden De laatste panden die moesten wijken voor de nevengeul zijn gesloopt. Het gaat om drie boerderijen aan de Oosterhoutsdijk. Bekijk de video op het Youtube-kanaal van Ruimte voor de Waal.

3 Promenadebrug De onderkant van de Promenadebrug is uit de bekisting. Wanneer de nevengeul straks onder de brug doorstroomt, weerspiegelt het water in het glimmende beton.

4 Harde kade De kade tussen de Waalbrug en Spoorbrug krijgt nu echt vorm, met een bestrating van Portugees graniet. Hieronder ligt een filterlaag die zorgt voor een snelle afvoer van water, bijvoorbeeld na een flinke regenbui of hoogwater.

5 Verlengde Waalbrug De aannemer verbond het noordelijke landhoofd met de eerste pijler door het storten van beton. De krommingen en hoeken in het ontwerp maakten het een ingewikkelde klus.

6 Groene Dijk Niet een grasmaaier, maar een kudde schapen hield afgelopen zomer het gras kort op de nieuwe groene dijk in Lent. Zo ontstond een dichte en stevige grasmat.